

CONCLUZII

1. Au fost identificate 48 specii de plante vasculare, care aparțin la 42 de genuri și 18 familii, din care dominante au fost familiile: *Asteraceae*, *Poaceae*, *Leguminosae*, *Lamiaceae*.

2. Pe sectorul cercetat au fost identificate și trei specii de plante rare: *Typha latifolia* L., *Typha angustifolia* L., *Colchicum fominii* Bordz.

3. Particularitățile bioecologice a speciilor de plante evidențiate este necesar a fi luate în calcul la reconstruirea ecologică a terenurilor pășunilor existente.

BIBLIOGRAFIE

1. BORZA, A., BOȘCAIU, N. *Introducere în studiul covorului vegetal*. București: Editura Academiei R.P.R., 1965, 406 p.
2. CIOCÎRLAN, V. *Flora ilustrată a României*. București: Ceres, 1990, vol. 1, 346 p.; vol. 2, 378 p.
3. FISŪNOV, A. V. *Sornye rastenie*. Moskva: Kolos, 1984, 319 s.
4. GHEIDEMAN, Tatiana. *Opredeliteli vysših rastenij Moldavskoj SSR*. Kișihev: Știința, 1986. 638 s.
5. GOLDȘTAIN, V., BOINCEAN, B. *Vedenie hozâjstv na ècologičescoj osnove v lesostepnoj i stepnoj zonah Moldovy, Ucrainy i Rossii*. Moskva: ÈcoNiva, 2000, 267 s.
6. KIRŪȘYN, V., *Poneatia prirodnaș landșaftov i agrolandșaftov, ih ustoičivosti, èkologičeskaeâ emkosti*. Zemledelie na rubiže XXI veka. Moskva: TSHA, 2003, s.53-84.
7. NEGRU, A., *Determinator de plante din flora Republicii Moldova*. Chișinău: Universul, 2007, 391 p.
8. NICOLAEV, Neonila; LADAN, S. *Herbologie aplicată*. Chișinău: Cozara, 2008, 306 p.
9. POSTOLACHE, G., *Vegetația Republicii Moldova*. Chișinău : Știința, 1995, 340 p.

CZU: 631.647(065)

EVOLUȚIA SISTEMELOR DE IRIGAȚIE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

T.COȘULEANU

Universitatea Agrară de Stat din Moldova

Abstract. Developmen of national economy of the Republic of Moldova is impossible without wide application of land reclamation. The successful decision of this problem also is impossible without development of farmland improvement.

Key words: Irrigation systems, Perspective workings out, Irrigation fund.

INTRODUCERE

Moldova nu este bogată în resurse naturale pentru intensificarea dezvoltării economiei naționale. Cele mai esențiale din acestea sunt resursele hidrofunciare, ceea ce rezultă că pentru asigurarea populației cu produse alimentare și a industriei cu materie primă trebuie rațional folosite fondul funciar și resursele de apă.

Se cunoaște că solurile Moldovei bogate și fertile pe terenurile agricole ale țării, avînd o capacitate productivă înaltă, nu-și pot realiza fertilitatea naturală potențial din mai multe cauze, și în primul rînd din cauza umidității naturale instabile și insuficiente. Ca urmare, fertilitatea solurilor se transformă într-o fertilitate culturală, artificială sau economică, mult mai inferioară fertilității potențiale. Deci, sporirea fertilității culturale a solurilor, fiind una din problemele de bază a agriculturii, poate fi și trebuie realizată prin suplimentarea umidității naturale cu aplicarea amplă a irigației.

Sub aspect istoric irigația terenurilor în Moldova a evoluat fluctuant cu

intensificări și regresie. Cunoașterea trecutului, aprecierea prezentului și estimarea perspectivei în domeniul irigațiilor va contribui soluționării mai corecte a problemelor stringente în această ramură importantă a agriculturii.

MATERIAL ȘI METODĂ

Sau folosit informații publicate în diferite surse bibliografice, s-au analizat elaborările și proiectele instituțiilor abilitate de domeniu, au fost folosite rezultatele propriilor investigații și activități de producție și științifice.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Dezvoltarea intensivă a irigației în R.Moldova își ia începutul din anii 30 ai secolului XX, când s-au realizat lucrările de îmbunătățiri funciare pe sistemul Caragaș cu o suprafață de 5,6 mii ha (T.V.Coșuleanu, 1992). Tot în aceeași perioadă s-au început și lucrări considerabile de valorificare a masivului de irigație Suclea pe o suprafață de 40 mii ha, care însă nu au fost finisate din cauza începutului războiului al doilea mondial.

În anul 1938 în raionul Tiraspol a fost construit primul sistem de irigație din țară cu rețea din conducte îngropate de asbociment, avînd o suprafață de circa 300 ha ce se udau prin aspersiune.

E de menționat că atât sistemul din Caragaș, cât și cel cu rețea din conducte de asbociment practic funcționează pînă în prezent.

Către anul 1950 terenurile irigate în R.Moldova (fosta R.S.S.M.) s-au majorat pînă la 17 mii ha (T.V.Coșuleanu, 1992).

O amploare esențială a luat dezvoltarea irigației pe teritoriul R.Moldova în anii 1960-1980, când au fost executate sisteme de irigație complicate, cu suprafețe considerabile. Către acestea se raportează sistemele din Suclea – 10 mii ha; de la Rîbnița – 25 mii ha; din Grigoriopol – 20 mii ha; al livezii intergospodărești din Slobozia – 6,5 mii ha; de la Ștefan Vodă – 12 mii ha; din Dubăsari – 12 mii ha; din Șerpeni 8,5 mii ha [1] și multe altele cu suprafețe mai mici.

Toate acestea lucrări au contribuit majorării, către anii 1980 – 85, a suprafețelor irigate pînă la 320 mii ha (T.V.Coșuleanu, 1992).

Sunt și elaborări de perspectivă privind irigația terenurilor în R.Moldova în perioada vizibilă.

Așa, în conformitate cu elaborările principalului institut de proiectare al R.Moldova „Moldghiprovdhoz”, ulterior „Acvaproiect”, au fost determinate suprafețele fondului de irigație în raioanele R.Moldova, din care reesă următoarele. Către 01.11.1980 suprafețele fondului sus-menționat se repartizau în felul următor (Moldavskii Gosudarstvennii Institut), 1990).

- total terenuri agricole – 2348,9 mii ha;
- inclusiv: terenuri arabile – 1651,9 mii ha și plantații multianuale – 393,5 mii ha;
- total fondul de irigație – 1713,8 mii ha;
- e posibilă irigarea terenurilor cu echipamente cu lățime de lucru mare – 416,1 mii ha;
- e posibilă irigarea terenurilor cu alte echipamente și instalații de udare – 233,4 mii ha.

În 1993 pentru argumentarea perspectivei vizibile privind dezvoltarea irigației în R.Moldova a fost precizat și estimat bilanțul de apă al r. Prut, luându-se în considerație necesarul de apă pentru irigație, alimentări cu apă potabilă, agroalimentări și pentru piscicultură (Moldghiprovdhoz, 1993).

La baza calculelor respective au fost puși utilizatorii și consumatorii de apă din raioanele R.Moldova și județele României, amplasate de-a lungul r. Prut (Moldghiprovdhoz, 1993).

În 1994 în același scop de argumentare a dezvoltării irigației în perspectiva vizibilă a R.Moldova a fost precizat și reconsiderat bilanțul de apă al r. Nistru (Acvaproiect, 1994).

Vorbind despre perspectiva vizibilă de lungă durată în evoluția lucrărilor de irigație nu neglijăm și elaborările de proiect a canalului Dunărea-Nipru, care potențial poate asigura cu apă necesitățile irigației în Sudul R.Moldova, precum și de irigarea terenurilor cu apele lacului Ialpug.

Menționăm că elaborări mai recente privind dezvoltarea irigației în perspectiva vizibilă a R.Moldova nu au fost realizate.

Analizând sursele sus-menționate și ținând cont de eventuală dezvoltare a hidroenergeticii, se poate constata că suprafața de 1,86 mln ha, stabilită în elaborările de perspectivă în R.Moldova, poate deveni o realitate.

CONCLUZII

Analiza evoluției irigației terenurilor agricole sub aspect istoric permite a stabili interconexiuni, între trecut, prezentul și viitorul dezvoltării acestei ramuri a agriculturii, a folosi practica precedentă la soluționarea problemelor actuale și de perspectivă în aplicarea amplă a îmbunătățirilor funciare, care sunt o pîrghie sigură de dezvoltare cu succes a problemei de alimentare în țară.

BIBLIOGRAFIE

1. T.V.Coșuleanu „Exploatarea sistemelor de hidroameliorație”. – Ch.: Universitas, 1992. – 352 p.
2. Moldavskii Gosudarstvennii Institut po proektirovaniu vodohozeaistvennogo stroitelstva. Utocinenie irrigaionogo fonda s uciotom primeneniia široc zahvatnoi i drugoi tehniki po raionam SSR Moldova. Ciasti II. Cniga I. Chișinău, 1990.
3. Moldghiprovdhoz. Proiect. Vodnii balans r. Prut. Chișinău, 1993.
4. Acvaproiect. Utocinenie balansa r.Dnestr. Chișinău, 1994.

УДК 628.8(072)

КОЛИЧЕСТВЕННАЯ ОЦЕНКА ПАРАМЕТРОВ МИКРОКЛИМАТА ПОМЕЩЕНИЙ

Т. ЛОХВИНСКАЯ

*Бендерский политехнический филиал
Приднестровского Государственного Университета им.Т.Г.Шевченко*

Abstract: Masurarea și calculul temperaturii suprafețelor încăperii cu scopul conservării energiei la etapa proiectării sistemului climatic

Determinarea stării microclimatului încăperii se petrec după indicii cantitativi după analiza condițiilor termice sub influența diferitor factori ca temperatura exterioară, infiltrația, proprietățile materialelor, care permit determinarea caracteristicilor termice.